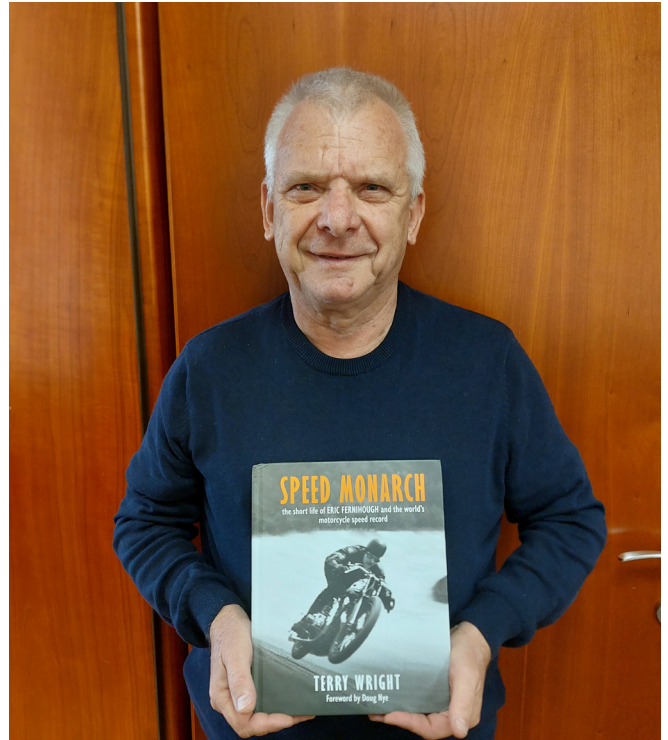

Terry Wright: **SPEED MONARCH** (A SEBESSÉG CSÁSZÁRA)

Eric Fernihough rövid élete és motoros sebességrekordja

Dabas városa évek óta ápolja a tragikusan korán elhunyt motorversenyző, Eric Fernihough emlékét, aki a „Gyóni Betonon” érte el élete legnagyobb sikereit, de itt lelte halálát is. A környékbeli motorosok minden évben megemlékeznek a tragikus végű kísérletről, tiszteletkört tesznek a régi útvonalon és megkoszorúzzák a versenyző emlékművét. Az idei évben jelent meg angol nyelven egy vaskos kötet, ami családi képekkel és újsághírekkel, eddig ismeretlen információkkal bőven ellátva mutatja be a motoros életét és a korabeli versenyek atmoszféráját. Eric Fernihough az egyik utolsó brit motorversenyző, aki a világ leggyorsabbja volt két keréken. Árva, örökbe fogadott fiú volt, de Cambridge-ben végzett, előbb köztisztviselő, majd mérnök lett, többszörös brooklandi futamgyőztesként, később megszállott motorkerékpárosként Európa-bajnok lett a harmincas években.

„Egy új úton, a távoli Magyarországon, 1938. április 23-án halt meg, amikor elvesztette uralmát a motor felett, 274 km/óra sebességnél. Élettörténete, amelyet ez az új könyv is bemutat, több mint harminc évet ölelt fel az első világháborús időkben, amikor több nemzet is küzdött a világ leggyorsabbja címért, az abszolút motorsebesség-rekordjáért. Ez a könyv több száz, korábban ki nem adott fényképet, rajzot és archivált dokumentumot tartalmaz, ezzel a világ motorkerékpár-sebes-

ségrekordjának első átfogó története és egy nagyszerű motoros első életrajza.”

Sebján Emese

Mitták Ferenc: **MÉRLEG** – EGY ÉLETÚT STÁCIÓI

Hetvenöt eltöltött év, van mit mérlegre tenni, jót is és rosszat is. De talán több a jó, amit fel tudok mutatni. Közben a zodiákus szerint a „mérleg” csillagképbe tartozom, tehát ez is arra inspirál, hogy egyfajta mérleget készítsék életutamról. Tehát dupla „mérlegről” van szó.

Azt választottam, hogy a legfontosabb „stációkat” mutassam be. Az egyes írások jelentős része már korábban megjelent, most csak kiegészítettem őket. Vannak viszont új írások is, amelyek további részleteket tárnak fel az életemből.

Mitták Ferenc
Dabas város díszpolgára

EGY TÁBOR BARANYÁBAN

Mégis, hogy kerül egy I. Világháborús bosnyák, muzulmán temető Magyarországra?

Ez a kérdés merült fel bennem midőn „véletlenszerűen szembe jött velem” az interneten, hogy a közvetlenül Villány mellett található Nagyharsányban van ilyen. A véletlenszerű azért került idézőjelbe, mert hát egy ideje rákattantam a témára és több helyszínt is bejártam az utóbbi években. Ettől függetlenül, vagy talán éppen ezért a tény, hogy a mai Magyarország területén létezik ilyen, az meglepetésként szolgált. Nem is kis mértékben...

A neten a temető létezésénél többet nem találtam, így muszáj volt (muss sein) személyesen utánajárnom. Erre az augusztusi, négynapos, hosszított hétvége bizonyult a legalkalmasabbnak. Írtam is egy érdeklődő levelet az önkormányzatnak, ahonnan szinte azonnal visszairtak, megadva a helybéli helytörténet-kutató nevét és elérhetőségét, aki miután fölhívtam, örömmel és készséggel állt rendelkezésemre. A nagy találkozásra is sort kerítettünk és minden kérdésemre választ kaptam, amit most meg is osztok Önökkel.

Maga a katonai temető ugyanazon domboldalon van, ahol a falu polgári temetője, de elkülönítetten. Az eltelt több, mint 100 év ellenére példásan gondozott, mi több, időközben a porladó beton sírköveket a Honvédelmi Minisztérium aktív közreműködésével a helyiek újakra cserélték az eredeti formák és feliratok megtartásával. Itt jegyezném le a helytörténet-kutató Kanász Imre nevét is, aki a falu és a térség múltjának ápolása részeként oroszlánrészt vállalt ebben a folyamatban is, amellett, hogy írásos emlékeket, dokumentumokat is begyűjtött. Erről később.

A rejtvény megfejtése magára a temetőre vonatkozóan végül egyidejűleg szomorú és egyszerű. Ide vonultatták be a háború idején Boszniából a póttartalékos katonákat. Itt állították össze a frontra tartó menetszázadokat, és ide is érkeztek vissza azokat, akiknek szerencsésük volt, akár sebesülten, betegen visszatérni. Hogy mégis mit jelent a póttartalékos? Katonáság esetében nem sok jót. Azt jelenti, hogy mivel a sorozható tartalékosok fogyóban vannak, a hadban álló állam az 50-55 éves korosztályt mozgósítja. No, ők a póttartalékosok. Ha kicsit belegondolunk az akkori korfába, láthatjuk, hogy nagyjából nagyapákról, meglett családfőkről van szó! Zsúfolt, rossz higiéniajú barakkok szolgáltak szállásul, és hát az ételkészítés-ellátás is szűkös volt már, 1917-től biztosan. A járványos betegségek sem kímélték őket, és hát folyton éhesek lévén ki-kiszöktek ennalót lopni. Répát, krumplit és borvidék lévén szőlőt a tőkéről. Képzeltető a helyi lakosok miként „üdvözölték” hős katonáinkat. Hiszen a Magyar Királyság oldalán harcoltak, nem? Valamennyi frontszakaszon örömmel fogadták a bosnyák alakulatokat, akik a hegyvidéki léthez csecsemőkoruktól szokva, igen jó és tisztos bajtársaknak bizonyultak és a leírások szerint a frontvonal mögött is csendesen, fegyelmezetten viselték magukat.

Volt még egy dolog, amit csak a helyszínen tudtam/értettem meg. Mégpedig az, hogy nem (kizárólag) bosnyák katonák sírjairól

van szó, hanem egészen pontosan boszniai illetőségű emberekről. Feltűnt a síroknál, hogy háromfajta fejfa készült annak idején. Muzulmán, ortodox és katolikus fejfák sorakoznak békében egymás mellett. Hát persze, ahogy most is, bosnyák, szerb és horvát nemzetiség lakta a vidéket és részrehajlás nélkül sorozták be őket mind. Kanász Imre gyűjteménye is erről a vegyes emberanyagról tanúskodik. Eredeti kalligrafikus írással jegyzett sorok a szabadságharc naplóiban, fényképek, és egyéb dokumentumokról van szó. Egészen különleges, már-már érthetetlen keletkezésű az a tábori levelezőlap, amit Los Angelesből, egy ottani gyűjtőtől vásárolt az interneten keresztül. Ez Nagyharsányból, a táborból került feladásra Boszniába, a családnak haza, lengyel nyelven. A levél tartalma nagyjából arról szól, hogy írója/diktálója beteg, hogy vasárnap van, de ő maga nem tud a többiekkel tartani a faluba, pedig jó lenne valami ételmezt szerezni... Reméli, az otthon maradtak jól vannak, jó egészségnak örvendnek... Mégis, mi lehetett az oka a lengyel nyelv használatának, el nem tudom képzelni. Talán ha akadna valaki, aki tud lengyelül és részleteiben lefordítaná számomra a levelet, azt megköszönném. Izgatottan várom szíves jelentkezését!

Ha belegondolunk, az a hajdani tábor igencsak szomorú, reményvesztett hely kellett, hogy legyen, még egészségesen is! És ezzel még nincs vége a szerencsétlenségükre ott élők hányattatásainak. 1918–19 fordulója egy másik nem elhanyagolható fordulatot hozott. Baranya déli részének szerb megszállása a katonai gyűjtőtáborból pár nap alatt fogolytáborra csínált. Képzeltető vagy tán el sem képzeltetőnek kell tartani, ami ez után jött a táborlakókra. Azt pedig még rosszabb meggondolni, mi juthatott ki osztályrészül a szerb nemzetiségű osztrák-magyar hadifoglyoknak!

Feltehetném a megválaszolhatatlan kérdést: Ember az embernek mi végre farkasa? De nem teszem! Már csak azért sem, mert ismerem a faj genetikailag kódolt ösztöneit, és így tudom, hogy farkas a farkassal NEM KÉPES úgy bánni, ahogy mi tesszük egymással!

Dr. Kiss Miklós

2. DABASI PUMP TRACK IDŐMÉRŐ

Szeptember 21-én került megrendezésre a 2. Dabasi Pump Track Időmérő verseny a Dabasi Pumpapályán. Ötvenkilencen neveztek a versenyre 12 városból, 2,5 évestől egészen 46 éves korig. Korcsoportonként mérték össze sebességeiket a versenyzők gördeszka, görkocsolya, roller és kerékpár kategóriákban. A verseny idején a Liget Bistro&Bar és a Huncutka Községi Kávézó kedvezménytel várta a verseny résztvevőit, a Multi-Bringa pedig felkészülten várta a versenyzőket védőfelszerelésekkel, alkatrészekkel, kiegészítőkkel standjánál, ahol lehetőségük nyílt kipróbálni az e-bikeket is.

Köszönjük a több, mint 1800 képet Miklovicz Istvánnak és Szilvinek!

A képek a QR-kód beolvasásával megtekinthetők az esemény Facebook-oldalán.

A PUMP TRACK időmérő verseny támogatói:

Dabas Város Hivatalos Oldala;
Boross Ágnes Fundamenta Személyi Bankár;
Multi Bringa, Dabas; Agnes Art Aesthetic;
Réka Optika; Liget Bistro&Bar · Dabas;
Huncutka Községi Kávézó;
Strong Et Fit Gym Dabas
Dr. Piri Anikó Bemer terápia;
Trail Art Hungary; The Garden Skatepark;
Aktív Magyarország.

Designer: SlyDesign

Időmérő rendszer: OxaSport Timer Kft.

Főszervező: Boross Ágnes

Az esemény nagykövete: Takács Sándor

